

Rośliny Wielkanocne

Wielkanoc to najważniejsze i najstarsze święto chrześcijańskie, obchodzone na pamiątkę zmartwychwstania Chrystusa.

Święta Wielkanocne są zawsze radosne i kolorowe, a to dzięki budzącej się do życia przyrodzie. Wiele roślin kwitnie już w tym okresie. Wielkanoc to nie tylko tradycyjna święconka i kolorowe pisanki. Nie może również zabraknąć roślin, które podkreślą uroczysty charakter świątecznych dni. Roślinnych symboli w tradycji wielkanocnej jest dużo, a każda z tych roślin ma swoje znaczenie. Co symbolizują?

Bukszpan wieczniezielony – to symbol nieprzemijalności, trwałości życia i nieśmiertelności. Krzew występuje w Afryce Północnej, Europie Środkowej i Południowej, w Azji Mniejszej i na Kaukazie. Jest to roślina wieloletnia, uprawiana od bardzo dawna ze względu na swoje bardzo gęste, ozdobne i wiecznie zielone liście. Roślina może być formowana w przeróżne bryły geometryczne, ponieważ doskonale znosi cięcia. Bukszpan przez cały rok jest zielony i właśnie nim dekorujemy koszyk wielkanocny, talerze z pisankami. Roślina jest mało wymagająca. Można uprawiać ją w doniczce lub w ogrodzie.

Rzeżucha – symbol nowego życia.

Zwana również pieprzycą siewną. Często pojawia się na polskich wielkanocnych stołach. Zwyczaj wysiewania rzeżuchy na Wielkanoc datuje się od XV wieku. Można ją wysiewać w naczyniach dekoracyjnych, a na zbiór wystarczy poczekać zaledwie 5-9 dni. Uprawia się ją na słonecznym i ciepłym parapecie, a jej spożycie korzystnie wpłynie na kondycję naszych włosów, pomoże w walce z problemami skórnymi i będzie źródłem wielu minerałów.

Bazie wierzbowe - życie, które potrafi odrodzić się.

Obowiązkowo występują w palemce, święconej w Niedzielę Palmową i w polskiej tradycji poniekąd zastępują palmy rzucane Chrystusowi - Królowi pod nogi. Prawdziwe palmowe liście są w Polsce rzadko dostępne, a bazie to jedne z pierwszych wiosennych roślin, które potrafią wytrzymać niskie temperatury. Wierzbowe witki, zdobne w bazie (czyli pąki kwiatowe, na wprost pokryte łuską) mają ważne znaczenie. Symbolizują życie, które potrafi odrodzić się w trudnych warunkach, ponieważ wierzbowe gałązki, wetknięte w ziemię szybko się zakorzeniają, dając początek nowym roślinom.

Sasanka zwyczajna – kwiat zmartwychwstania Jezusa.

Sasanka to nie tylko zwiastun wiosny ale w kulturze symbolizuje także zmartwychwstanie Jezusa. Dzwonkowate, kolorowe : fioletowe, białe, czerwone i purpurowe kwiaty sasanki pojawiają się już w marcu. Sasanka to niezwykle charakterystyczna bylina, którą można spotkać w ogrodach i na wysokogórskich łąkach. Według wierzeń pręciki kwiatów sasanki poruszane przez wiatr przypominają bicze, fioletowe płatki kojarzone są z kolorem ornatów księży oraz zasłon, których używa się w okresie wielkanocnym. W wielu językach można spotkać tę roślinę pod nazwą „kwiaty wielkanocne”.

Hortensje – symbol niewinności.

Kwiaty hortensji są niezwykle dekoracyjne i symbolizują niewinność. Donice z okazałymi hortensjami kwitnącymi na biało, różowo lub niebiesko zdobią w okresie wielkanocnym Groby Pańskie w kościołach. Doniczki z hortensjami mogą przyozdobić w okresie świąt nasz dom, a później można je posadzić w ogrodzie lub wystawić na taras lub balkon.

Cierniste krzewy - tarnina

W Jerozolimie rośnie wiele roślin „uzbrojonych” w ostre ciernie lub kolce. Do dziś nie ustalono jednak, który z krzewów posłużył jako korona cierniowa. Pod uwagę brane były rośliny takie jak: głożyna cień Chrystusa, dwukolczak śródziemnomorski, krwiściąg ciernisty i kilka innych. W Polsce na przykład rokitnik zwyczajny czy oliwnik wąskolistny symbolizują koronę cierniową. Natomiast w wielką Sobotę przed kościołami rozpalane jest ognisko z krzewów cierniowych. Ich funkcję pełnią w naszym kraju często gałęzie tarniny, krzewu o bardzo kłujących cierniach, który rośnie na wilgotnych łąkach i właśnie wiosną kwitnie na biało.

Oliwka – symbol wolności, pokoju i dobrobytu

W historii o Ogrodzie Oliwnym, do którego udał się Jezus w godzinie trwogi drzewo oliwne z oliwkami symbolizuje pokusę. Oliwka jednak bardziej kojarzona jest z prastarym symbolem wolności, pokoju. W starożytnym Egipcie gałąź oliwna była symbolem zwycięstwa faraona, natomiast w starożytnej Grecji była symbolem zwycięstwa i wręczano ją zwycięzcom igrzysk olimpijskich. Oliwa z oliwek to jeden z elementów krzyżma, czyli świętego oleju, używanego podczas chrztu, bierzmowania, namaszczenia chorych, nadawania święceń i innych. W naszych warunkach klimatycznych oliwkę można uprawiać wyłącznie w doniczce w sezonie wiosenno-letnim, a na zimę należy ją chować do pomieszczenia.

Drzewo krzyża

Rajska jabłoń przez pierwszych chrześcijan była kojarzona z drzewem krzyża i drzewem z którego owoc stał się przyczyną upadku Adama i Ewy. Tymczasem badania relikwii Krzyża przeprowadzone m.in. w Europie Zachodniej w kościele św. Goduli w Brukseli dowiodły, że Krzyż wykonany był z drewna piniowego. Pinea to piękna sosna o charakterystycznej, parasolowatej koronie, często sadzona w państwach o klimacie śródziemnomorskim.

Roślin kojarzących się z Wielkanocą jest znacznie więcej np. kolorowe narcyzy (które według legendy wyrosły z ziemi przy grobie w chwili zmartwychwstania Chrystusa), krokusy (symbolizują światło i mistycyzm) czy tulipany (symbolizują miłość oraz odrodzenie wiosny). Pierwiosnki symbolizują nowe początki, nadzieję oraz świeżość. Hiacynty – wskreszenie na wiosnę, hojność, miłość a szafirki to symbol ideału. W Niemczech czerwony tulipan jest symbolem krwi Chrystusa oraz jego miłości do ludzi.

To tylko kilka przykładów z ogrodu pod nazwą rośliny wielkanocne. Każdy z nas na pewno ma „swoje rośliny” , które kojarzą się z tym okresem.

Joanna Przeworska-Erazmus

Źródło : Willman A., Chmiel S. „Polskie tradycje i obyczaje” 2016